

Istoria Bisericii

De pe la începutul secolului al XV-lea au început să se arate pe cerul Împărătesei Orașelor (Constantinopol) nori foarte grei ce prevesteau zile negre pe care nu va putea să le suporte foarte obositul Imperiu Bizantin. Speriați în mod deosebit pentru ziua următoare cei care aveau mijloace au început să se refugieze în răsărit și apus. Intelectuali și comercianți, meseriași și preoți au căutat loc pentru a se adăposti prin diferite capitale ale Europei... Bucureștiul l-au ales destui, care știau despre el de la cetățenii ce erau așezați acolo din vremuri mai vechi. Iar soarta a vrut ca, după ani, Bucureștiul să devină capitală prin arderea Târgoviștei de către suveranii turci la 1658. Noii cetățeni așezați, s-au familiarizat foarte repede cu modul de viață din orașele Țării Românești și Moldovei unde, și-au întemeiat afaceri comerciale iar folosirea mijloacelor de transport le-a oferit bogăție dar și nevoia de colaboratori, în așa fel încât să se așeze noi refugiați proveniți din Constantinopol. Astfel, a fost nevoie de mult timp ca să fie câștigată aprecierea localnicilor, dar și ca să dobândească încrederea Marii Porți ca membri ai progresului și folositori societății locale. După două secole și jumătate Marea Poartă a început să îmbrățișeze ideea de a folosi ca stăpâni nobili greci din Constantinopol care să conducă Țările Române și pe care puteau să-i aibă sub urmărire strânsă. Astfel, din 1711 și cu puțin înainte de revoluția din 1821 aceste două principate aveau ca domnitori, pe socoteala Porții bineînțeles – ce au devenit cunoscuți ca Fanarioți-, personalități alese din familiile istorice care locuiau în cartierul Fanarului. Intelectuali, cunoscători ai diplomației precum și ai științei de a administra dobândesc un renume bun, fiind astfel corespunzători pretențiilor de administrație pe care o fac în cel mai bun mod.

După cum era de așteptat un voievod fanariot avea nevoie de colaboratori mulți și iscușiți. Aceștia de obicei îi aducea împreună cu el din mediul Fanarului. Foarte curând societatea voievodatelor s-a îmbogățit cu o populație aleasă ce a contribuit la dezvoltarea nucleelor grecești ce funcționau deja la vremea aceea. Astfel, toată această mișcare este ajutată prin lucrări și mijloace, prin creații spirituale și artistice, prin modernizarea și organizarea afacerilor dar și a ocupațiilor, care în general au reușit emanciparea principatelor ce s-au unit la 1859 și care foarte repede au luat numele de România (24/01/1862).

Rezumativ deci se poate pronunța cineva că, prima așezare reușită a refugiaților din Constantinopol a încurajat așezarea grecilor din Principate și organizarea lor progresivă dar și folositoare pentru crearea statului modern al românilor care în cinstea lor deseori se referă la bunurile pe care le-au lăsat în România câțiva membri ai familiilor Mavrocordat, Caragea, Cantacuzino, Rosetti, Mavrogheni și alții. La rândul lor și grecii din România îi cinstesc pentru că au găsit un teren propice pentru dezvoltarea comunităților lor care au

Η Ιστορία Του Ναού

Από την αρχή του ΙΕ' αιώνα φανερώθηκαν στον ουρανό της Βασιλίσσας των Πόλεων βαρύτατα τα σύννεφα που πρόλεγαν τις μαύρες ημέρες που δεν επρόκειτο να τις αντέξει η κατάκοπη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Φοβισμένοι πλέον για την επαύριον όσοι είχαν τα μέσα άρχισαν να καταφεύγουν σε Ανατολή και Δύση. Λόγιοι και εμπορευόμενοι, επαγγελματίες και κληρικοί, αναζητούσαν στις διάφορες πρωτεύουσες της Ευρώπης τόπο να φωλιάσουν... Αρκετοί διάλεξαν το Βουκουρέστι, για το οποίο γνώριζαν από πολίτες που είχαν εγκατασταθεί εκεί στα παλαιότερα. Και η μοίρα το ήθελε, μετά από χρόνια, το Βουκουρέστι να γίνει πρωτεύουσα, όταν οι δυνάστες Τούρκοι κατέκαυσαν το Τριγκόβιστε στα 1658. Οι νεοεγκατεστημένοι πολίτες, τάχιστα εξοικειώθηκαν με τις συνθήκες ζωής στις πόλεις της Βλαχίας και της Μολδαβίας και θεμελίωσαν εμπορικές επιχειρήσεις και μεταγωγικές εκμεταλλεύσεις που τους χάρισαν τα πρώτα πλούτη, αλλά και την ανάγκη συνεργατών, έτσι ώστε νέοι μετανάστες να εγκατασταθούν, προερχόμενοι από την Πόλη. Χρειάστηκε πολύς χρόνος ώστε να κερδίσουν την εκτίμηση των γηγενών, αλλά και να αποκτήσουν την εμπιστοσύνη της Υψηλής Πύλης ως χρήσιμα και προοδευτικά μέλη της τοπικής κοινωνίας. Μετά από δύομισι αιώνες η Υψηλή Πύλη άρχισε να ενστερνίζεται την ιδέα να χρησιμοποιήσει ως άρχοντες, για να ηγεμονεύουν στις παραδουνάβιες χώρες, ευγενείς Έλληνες της Πόλης τους οποίους μπορούσε να έχει υπό στενή παρακολούθηση. Έτσι, από το 1711 και μέχρι λίγο πριν την επανάσταση του 1821 αυτά τα δύο Πριγκιπάτα είχαν ως ηγεμόνες για λογαριασμό της Πύλης βέβαια — που έγιναν γνωστοί ως Φαναριώτες — επίλεκτες προσωπικότητες από τις ιστορικές οικογένειες που κατοικούσαν στη γειτονιά του Φαναρίου. Μορφωμένοι, γνώστες της διπλωματικής αλλά και της διοικητικής συμπεριφοράς αποκούσαν για τους εαυτούς των την καλή φήμη και ανταποκρίνονταν στις απαιτήσεις της διοίκησης με τον καλύτερο τρόπο.

Όπως ήταν επόμενο, ο Φαναριώτης Ηγεμόνας είχε ανάγκη από πολλούς και ικανούς συνεργάτες. Αυτούς συνήθως τους έφερνε μαζί του από το περιβάλλον του Φαναρίου. Σύντομα, λοιπόν, η κοινωνία των Ηγεμονιών εμπλουτίστηκε με έναν εκλεκτό πληθυσμό που συνετέλεσε στον εμπλουτισμό των ήδη εν δράσει ελληνικών πυρήνων. Ολόκληρη αυτή η κίνηση βοήθησε σε έργα και μέσα, σε πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία, σε εκσυγχρονισμό και οργάνωση επιχειρήσεων και εργασιών και εν γένει πέτυχε τη χειραφέτηση των Πριγκιπάτων που ενώθηκαν το 1859 και σύντομα πήραν την επωνυμία Ρουμανία (24/01/1862).

Συμπερασματικά, λοιπόν, μπορεί κανείς να αποφανθεί ότι η επιτυχής πρώτη εγκατάσταση προσφύγων από την Πόλη ενδυνάμωσε την εγκατάσταση Ελλήνων στις Ηγεμονίες και την προοδευτική οργάνωσή τους, η οποία υπήρξε και επωφελής για τη γέννηση του

ajuns desigur să dobândească și un loc oficial în societate ca persoane juridice prin hotărârea domnitorului Al. I. Cuza din 1863, când primele comunități grecești au primit și însușire oficială cu statut de funcționare precum și toate elementele necesare care erau cerute de legile statului nou înființat.

Comunitatea greacă din București s-a înființat însă abia în 1874¹, cu numele de Orphaeus. O primă prioritate a comunității era înființarea unei biserici unde slujba s-ar fi săvârșit în limba greacă pentru nevoile religioase ale membrilor ei. Acest proiect însă se va realiza numai după două decenii și jumătate. Comunitatea din București, în ciuda importanței elementului grecesc, era cel mai puțin organizată în comparație cu alte comunități din România. Aceasta se datorează faptului că nu trăiau toți într-un cartier precum celelalte comunități (de ex. evreiască, armenescă, etc.) ci erau răspândiți prin tot orașul și, prin urmare, era greu de construit o biserică pentru toți. Membrii comunității grecești din București participau în număr mare la sfintele slujbe ce se oficiau la unele biserici românești, întrucât comunitatea nu avea o biserică proprie (construcția ei începând abia în 1899).

Grecii participau la slujbele religioase cu binecuvântarea mitropolitului Ungrovlahiei în anumite biserici din București precum: Sfântul Ioan Grecesc², Stavropoleos³, Sfântul Gheorghe Nou⁴, Profetul Ilie (hanul Colțea) sau Kalinderu⁵, Domnița Bălașa, Zlătari și

1. Φλορίν Μαρινέσκου, *Ο Ελληνισμός της Ρουμανίας, Ύδρια, Ελληνική και Παγκόσμια Μεγάλη Γενική Εγκυκλοπαίδεια*, vol. 46, 1987, p. 160.

2. Este vorba de Mănăstirea (și Hanul) Sfântului Ioan Botezătorul, căruia i se mai spunea de asemenea și *cel Mare, cel Vechi, Grecesc*. Prăznuia Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul și Sfântul Dumitru. A fost construită de Andrei, Mare Vistier și Dumitru din Cepturi. Mănăstirea a fost dărâmată în 1895 și în locul ei s-a ridicat Palatul C.E.C. (Vezi Lucia Stoica, Neculai Ionescu-Ghinea, Dan D. Ionescu, Cecilia Luminea, Petre Iliescu, Minerva Georgescu, *Atlas – Ghid, Istoria și arhitectura locașurilor de cult din București*, vol. I, București, 1999, p. 51.)

3. Mănăstirea Stavropoleos care prăznuiește pe Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil și pe Sfântul Atanasie cel Mare a funcționat în sec. al XVII-lea ca paraclis boieresc. La 1722 ieromonahul Ioanichie Stratonikeas de la Mănăstirea Pogoniana din Epir, ajuns ulterior arhimandrit a cumpărat un loc pe care a construit un han (ce nu se mai păstrează astăzi) din venitul căruia a construit o biserică ce a fost inaugurată la 20 Octombrie 1724 ca paraclis al hanului. (Vezi Lucia Stoica..., op. cit., p. 55. Δημήτριος Δεληγιάννης, *Ρουμανία, Ελληνισμός-Τέχνη-Ορθοδοξία*, Atena, 1995, p. 27-28. Αλκή Μάνθου, *Ηπειρώται εις την Ρουμανία*, partea I și a II-a, Atena, 1967, p. 38-39.)

4. Mănăstirea (cu Hanul) Sfântul Gheorghe cel Nou (astăzi se păstrează numai biserica) a fost construită înainte de 1462 de către Banul Dobruș și la începutul sec. al XVI-lea din zid de către Dragomanul Panaghiotis Nicusio. (Vezi Lucia Stoica, op. cit., p. 53.)

5. Biserica Sfântului Prooroc Ilie (Hanul Colțea) numit și Kalenderoglu sau Kalinderu a fost ridicată prin 1725-1730 din lemn de către Clucerul Radu Colțea. A fost dărâmată în întregime de cutremurul din 1838 și a fost reclădită din zid de către arendașul hanului Colțea, grecul Lazăr Kalenderoglu, împreună cu alți donatori. A fost sfințită la 30 August 1841 și slujbele se oficiau în limba greacă pentru comunitatea greacă. La sărbători comunitatea invita preoți de la alte comunități grecești din România ca să slujească în limba lor maternă. Din 1879 datorită demersurilor lui Lazăr Kalenderoglu comunitatea a căpătat și un preot grec. Urmașii lui Lazăr, însă, asimilați de societatea românească au interzis în 1887 folosirea limbii grecești în biserică. De atunci s-a slujit în limba română, iar din 1954 aparține comunității bulgare. (Vezi Lucia Stoica, op. cit., p. 63.)

σύγχρονου κράτους των Ρουμάνων. Οι τελευταίοι προς τιμήν τους συχνά αναφέρονται στα αγαθά που άφησαν στη Ρουμανία ορισμένα μέλη των οικογενειών Μαυροκορδάτου, Καρατζά, Καντακουζηνού, Ροσέττη, Μαυρογέννη, κ.ά. Με τη σειρά τους και οι Έλληνες της Ρουμανίας τούς θυμούνται όταν αναλογίζονται την γρήγορη ανάπτυξή τους και την ιστορία των δικών τους κοινοτήτων που αναγνωρίστηκαν ως νομικά πρόσωπα με απόφαση του ηγεμόνα Αλ. Ιω. Κούζα το 1863, όταν οι πρώτες ελληνικές κοινότητες έλαβαν και επίσημη ιδιότητα με καταστατικά λειτουργίας και όλα τα απαραίτητα στοιχεία που ήθελαν οι νόμοι του νέο-ιδρυμένου κράτους.

Η ελληνική κοινότητα του Βουκουρεστίου αναγνωρίστηκε μόλις το 1874¹, με το όνομα «Ορφέας». Ως πρώτη προτεραιότητα, η κοινότητα είχε την ίδρυση μιας εκκλησίας όπου η λειτουργία θα τελούνταν στην ελληνική γλώσσα για τις θρησκευτικές ανάγκες των μελών της. Όμως αυτό το σχέδιο πραγματοποιήθηκε μόνο μετά από δύομισι δεκαετίες. Η κοινότητα του Βουκουρεστίου, παρά τη σπουδαιότητα του ελληνικού στοιχείου, υπήρξε η λιγότερο οργανωμένη ανάμεσα στις άλλες παροικίες της Ρουμανίας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δε ζούσαν όλοι σε μια συνοικία, όπως άλλες κοινότητες (π.χ., η εβραϊκή, η αρμενική, κ.ά.) αλλά ήταν διασκορπισμένοι σ' όλη την πόλη και επομένως ήταν δύσκολη η δημιουργία μιας εκκλησίας για όλους. Τα μέλη της ελληνικής κοινότητας του Βουκουρεστίου είχαν έντονη συμμετοχή στις ακολουθίες που επιτελούνταν σε ορισμένες ρουμανικές εκκλησίες, επειδή η κοινότητα δεν είχε δική της εκκλησία (η ανέγερσή της άρχισε μόλις το 1899).

Οι Έλληνες παρακολουθούσαν τις θρησκευτικές τελετές με την άδεια του μητροπολίτη Ουγγροβλαχίας σε ορισμένες εκκλησίες του Βουκουρεστίου, όπως: του Αγίου Ιωάννου Ελληνικού², Σταυρουπόλεως³, Αγίου Γεωργίου του Νέου⁴, Προφήτη Ηλία (χάνι Κόλτσα) ή Καλινδέρογλου⁵, Ντομνίτσα Μπαλάσα, Ζλατάρι και ακόμα και στο μητροπολιτι-

1. Φλορίν Μαρινέσκου, *Ο Ελληνισμός της Ρουμανίας*, Υδρία, Ελληνική και Παγκόσμια Μεγάλη Γενική Εγκυκλοπαίδεια, τόμ. ΜΣΤ', 1987, σ. 160.

2. Πρόκειται για το μοναστήρι (και χάνι) του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, που λεγόταν επίσης *ο Μέγας, ο Παλαιός, ο Ελληνικός*. Γιόρταζε την Αποτομή της κεφαλής του Τιμίου Προδρόμου και του Αγίου Δημητρίου. Χτίστηκε πριν το 1589-1591 από τον Ανδρέα μεγάλο βεσιτάρη και το Δημήτριο από το Certuri. Το μοναστήρι κατεδαφίστηκε το 1895 και στη θέση του ανεγέρθηκε το Παλάτι C.E.C. (Βλ. Lucia Stoica, Neculai Ionescu-Ghinea, Dan D. Ionescu, Cecilia Luminea, Petre Iliescu, Minerva Georgescu, *Atlas – Ghid, Istoria și arhitectura locașurilor de cult din București*, τόμ. Α', Βουκουρέστι, 1999, σ. 51.)

3. Το μοναστήρι Σταυροπόλεως αφιερωμένο στους Αγίους Ταξιάρχες και στον Άγιο Αθανάσιο λειτουργούσε στον ΙΖ' αιώνα ως αρχοντικό παρεκκλήσιο. Το 1722 ο Ιωαννίκιος Στρατονικέας, ιερομόναχος από το μοναστήρι της Πωγωνιανής της Ηπείρου, κατόπιν αρχιμανδρίτης, αγόρασε ένα οικοπέδο, στο οποίο έχτισε ένα χάνι (που δε σώζεται σήμερα), από τα εισοδήματα του οποίου θεμελίωσε την εκκλησία που εγκαινιάστηκε στις 20 Οκτωβρίου 1724 ως παρεκκλήσιο του χανιού. (Βλ. Lucia Stoica, ό. π., σ. 55. Δημήτριος Δελιγιάννης, *Ρουμανία, Ελληνισμός-Τέχνη-Ορθοδοξία*, Αθήνα, 1995, σ. 27-28. Άλκη Μάνθου, *Ηπειρώται εις την Ρουμανίαν*, Α' και Β' μέρος, Αθήνα, 1967, σ. 38-39.)

4. Το μοναστήρι (με χάνι) του Αγίου Γεωργίου του Νέου (σήμερα έμεινε μόνο η εκκλησία) χτίστηκε πριν το 1462 από τον μπάνο Ντομπρούς και στις αρχές του ΙΣΤ' αιώνα επεκτάθηκε με τοίχο από τον δραγομάνο Παναγιώτη Νικουσίο. (Βλ. Lucia Stoica, ό. π., σ. 53.)

5. Ο ναός του Προφήτη Ηλία (χάνι Κόλτσα) ή Καλινδέρογλου ή Καλινδέρογλου θεμελιώθηκε το 1725-30 (ξύλινος) από το κλουτσαίρη Radu Colțea. Κατεδαφίστηκε ολοσχερώς από το σεισμό του 1838 και

chiar și în biserica mitropoliei. Dificultatea folosirii limbii grecești în biserica proorocului Ilie și folosirea ocazională a bisericii Sfântului Ioan și Stavropoleos nu i-a mulțumit pe grecii din București care și-au dorit o biserică a lor.

Data fiind această stare, la 15 Mai 1883 are loc o întrunire în casa lui Marcos Dragoumis, ambasadorul Greciei în România, sub conducerea căruia s-a luat hotărârea construirii unei biserici grecești⁶. S-a ales de asemenea o epitropie a responsabililor care se compunea din: M. Dragoumis (președinte), C. Zappas (vicepreședinte), N. Chryssovelonis (casier) și A. Tsiriclianos, V. Papazoglou, Th. Lazaridis, F. Haitas (membri). Cu toată străduința lor, suma care a fost strânsă nu a fost suficientă și de aceea în ședința din 6 Iunie 1885 s-a hotărât să fie amânată construirea bisericii până ce condițiile vor fi mai prielnice⁷.

Câțiva ani mai târziu, în 1889, ambasadorul Greciei în România, dl. M. A. Douroutis a intrat în contact cu dl. Constantin Zappas care i-a promis că-i oferă hotelul "Atena" din București spre a transforma o parte a acestuia în ambasadă, cu biserică și școală, în timp ce cealaltă parte să funcționeze ca hotel, din câștigurile căruia să se întrețină cele trei instituții amintite mai sus⁸. Această ofertă a fost primită la început cu bucurie de către dl. Douroutis care însă și-a schimbat părerea mai târziu.

La 5 Martie 1889, Douroutis a avut o întâlnire cu membrii comunității⁹ și le-a spus că, comunitatea poate să cumpere în numele guvernului grec clădirea ambasadei pentru a fi transformată în paraclis al acesteia. Propunerea sa a fost acceptată și Douroutis a primit acceptul să purceadă la cumpărarea clădirii. Propunerea a avut un deosebit ecou printre grecii din țară. Cu toate acestea suma totală ce a fost strânsă nu a fost îndeajuns pentru transformarea ei în biserică și astfel după cumpărarea clădirii mai sus amintite, Douroutis a hotărât să nu o transforme în biserică, după cum fusese prevăzut întru început, ci să construiască o biserică mai mică în curtea ambasadei din str. Domniței, nr. 10¹⁰.

Această hotărâre a provocat o mare disensiune în interiorul comunității, însă, cu toate împotrivirile, ambasadorul a trecut la concretizarea hotărârii lui, considerând că orice întârziere a începerii lucrărilor va conduce la compromiterea definitivă a inițiativei¹¹. A comandat unui arhitect să întocmească planul bisericii și a fixat ceremonia punerii temeliei

6. M. A. Douroutis, ambasadorul Greciei în România către Ministerul de Externe al Greciei, nr. 1252-A, 26 Septembrie 1889: Arhiva Istorică a Ministerului de Externe al Greciei, Serviciul Central, dos. A.29 (11) 1902.

7. Evangelia N. Georgitsoyanni, *Le Palais de l' Ambassade et l' Eglise Grecque de Bucharest*, Cornelia Papacostea-Danielopolu: In memoriam, București, 1999, p. 210.

8. Σύλλογοι, 1/13 Martie 1889, p. 3, 21/3 Iulie 1889, p. 2-3. Evangelia N. Georgitsoyanni, op. cit., p. 210.

9. Σύλλογοι, 7/19 Martie 1889, p. 2. Evangelia N. Georgitsoyanni, op. cit., p. 210.

10. Σύλλογοι, 21/3 Iulie 1889, p. 2-3. Evangelia N. Georgitsoyanni, op. cit., p. 210.

11. M. A. Douroutis, ambasadorul Greciei în România către Ministerul de Externe al Greciei, nr. 1242, 23 Septembrie 1889: Arhiva Istorică a Ministerului de Externe al Greciei, Serviciul Central, dos. A.29 (11) 1902. Evangelia N. Georgitsoyanni, op. cit., p. 210-211.

κό ναό. Η δυσχέρεια στην ελληνική γλώσσα στην τοπική εκκλησία του Προφήτη Ηλία και η περιστασιακή χρήση της εκκλησίας του Αγίου Ιωάννου καθώς και εκείνης της Σταυρουπόλεως δεν ικανοποιούσε τους Έλληνες του Βουκουρεστίου που επιθυμούσαν δική τους εκκλησία.

Δεδομένης αυτής της κατάστασης, στις 15 Μαΐου 1883 έγινε συνέλευση στο σπίτι του Μάρκου Δραγούμη, πρέσβη της Ελλάδας στη Ρουμανία, υπό την προεδρία του οποίου αποφασίστηκε η ανέγερση ενός ελληνικού ναού⁶. Εξέλεξαν επιτροπή υπεύθυνων, η οποία απαρτιζόταν από το Μ. Δραγούμη (πρόεδρος), Κ. Ζάππα (αντιπρόεδρος), Ν. Χρυσοβελώνη (ταμίας) και τους Α. Τσιρικλιάνο, Β. Παπαζόγλου, Θ. Λαζαρίδη, Φ. Χαϊτά (μέλη). Παρά την προσπάθειά τους, το ποσό που συγκεντρώθηκε δεν ήταν επαρκές και γι' αυτόν το λόγο στη συνέλευση της 6^{ης} Ιουνίου 1885 αποφασίστηκε να μεταθέσουν το έργο για αργότερα, όταν οι συνθήκες θα ήταν πιο ευνοϊκές⁷.

Μερικά χρόνια αργότερα, το 1889, ο πρέσβης της Ελλάδας στη Ρουμανία, Μ. Α. Δουρούτης ήρθε σε επαφή με τον Κωνσταντίνο Ζάππα, ο οποίος του υποσχέθηκε να προσφέρει το ξενοδοχείο του «Αθήνα» στο Βουκουρέστι, προκειμένου να μετατραπεί ένα μέρος του σε πρεσβεία με εκκλησία και σχολείο, ενώ ο υπόλοιπος χώρος θα λειτουργούσε ως ξενοδοχείο, από τα εισοδήματα του οποίου θα συντηρούνταν τα τρία παραπάνω ιδρύματα⁸. Αυτή η προσφορά έγινε δεκτή αρχικά με χαρά από το Δουρούτη, που όμως άλλαξε γνώμη αργότερα.

Στις 5 Μαρτίου 1889 ο Δουρούτης συγκάλεσε συνέλευση των μελών της κοινότητας⁹ και επισήμανε ότι η κοινότητα μπορεί να αγοράσει εν ονόματι της ελληνικής κυβέρνησης το κτίριο της πρεσβείας, ώστε να το μετατρέψει σε παρεκκλήσιο της. Η πρότασή του εγκρίθηκε και ο Δουρούτης πήρε την άδεια να προβεί στην αγορά του κτιρίου. Η πρόταση είχε αξιοσημείωτη απήχηση στους Έλληνες της χώρας. Παρόλα αυτά το συνολικό ποσό που συγκεντρώθηκε δεν ήταν αρκετό για τη μετατροπή του σε ναό και έτσι μετά την αγορά του προαναφερομένου κτιρίου, ο Δουρούτης αποφάσισε τη μη διαμόρφωση του σε

ανοικοδομήθηκε από τον μισθωτή του χανιού Κόλτσα, Έλληνα Λάζαρο Καλενδέρογλου μαζί με άλλους δωρητές. Εγκαινιάστηκε στις 30 Αυγούστου 1841 και οι Ακολουθίες έγιναν στα ελληνικά για την ελληνική κοινότητα. Στις εορτές η κοινότητα καλούσε ιερείς από άλλες ελληνικές κοινότητες της Ρουμανίας για να λειτουργήσουν στη μητρική τους γλώσσα. Από το 1879, χάρη στις ενέργειες του Λαζάρου Καλενδέρογλου, η κοινότητα απέκτησε μάλιστα και Έλληνα ιερέα. Οι διάδοχοι του Λαζάρου, όμως, αφομοιωμένοι από τη ρουμανική κοινωνία, απαγόρευσαν το 1887 τον εορτασμό των γιορτών στα ελληνικά μέσα στην εκκλησία. Από τότε άρχισε να λειτουργεί στα ρουμανικά και από το 1954 ανήκει στη βουλγαρική κοινότητα. (Βλ. Lucia Stoica, ό. π., σ. 63.)

6. Μ. Α. Δουρούτης, πρέσβης της Ελλάδας στη Ρουμανία προς το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας, Αρ. 1252-Α, 26 Σεπτεμβρίου 1889: Ιστορικό Αρχείο Υπουργείου Εξωτερικών Ελλάδας, Κεντρική Υπηρεσία, φακ. Α.29 (11), 1902.

7. Evangelia N. Georgitsoyanni, *Le Palais de l' Ambassade et l' Eglise Grecque de Bucharest*, Cornelia Papacostea-Danielopolu: In memoriam, Βουκουρέστι, 1999, σ. 210.

8. Σύλλογοι, 1/13 Μαρτίου 1889, σελ. 3, 21/3 Ιουλίου 1889, σελ. 2-3. Evangelia N. Georgitsoyanni, ό.π., σ. 210.

9. Σύλλογοι, 7/19 Μαρτίου 1889, σελ. 2. Evangelia N. Georgitsoyanni, ό.π., σ. 210.

Εικ. 1. Ευαγγελισμός της Θεοτόκου Βουκουρεστίου. Πρόσοψη (παλιά φωτογραφία).
Fig. 1. Buna Vestire din București. Fațadă (fotografie veche).

Εικ. 2. Ευαγγελισμός της Θεοτόκου Βουκουρεστίου. Πρόσοψη.
Fig. 2. Buna Vestire din București. Fațadă.

la 10 Septembrie 1889, când s-a făcut sfințirea de către Arhiepiscopul Calistrat, ce a așezat piatra de temelie¹².

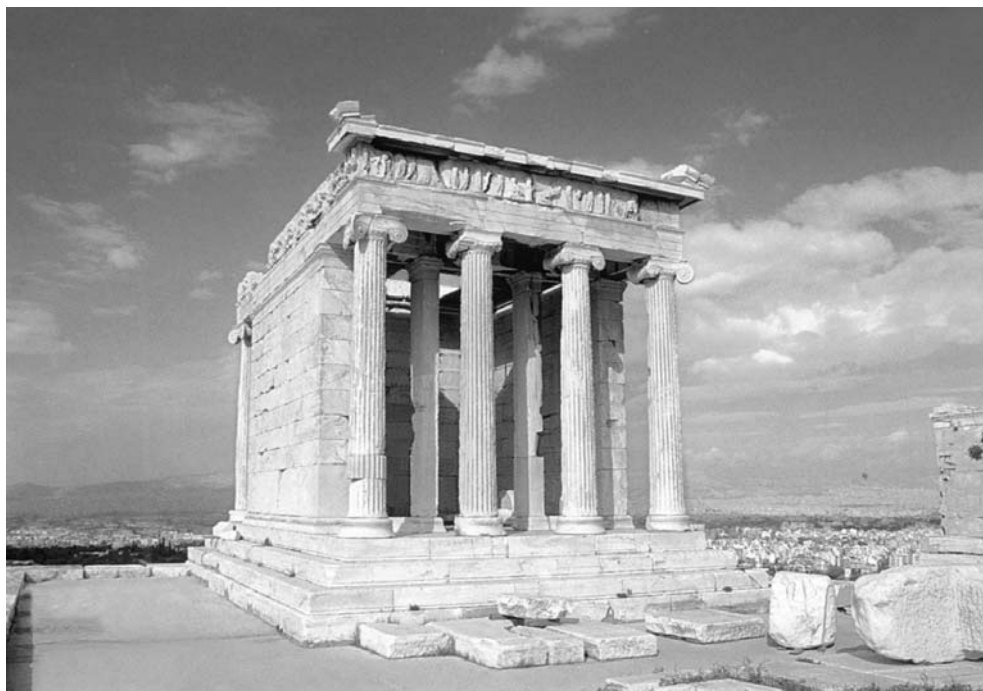
Lucrările însă nu au fost încheiate, datorită faptului că Douroutis a fost avansat și transferat în Smirna către sfârșitul anului¹³, iar noul ambasador Mihail Paparigopoulos, venea având planuri diferite. Paparigopoulos prefera să purceadă la construirea unei biserici mari într-un punct central al orașului, care s-ar fi potrivit mai bine unei asemenea comunități importante. Același a comunicat celor prezenți în adunarea comunității pe care a convocat-o la 12 Decembrie 1890 că a găsit un donator – un bancher grec din România - care, pentru moment, a dorit să-și păstreze anonimatul și să înceapă construcția bisericii în primăvara următoare, când timpul avea să o permită¹⁴. Conform arhivelor Ministerului de Externe al Greciei, reiese că donatorul a fost bancherul Christofis Zerlendis¹⁵.

12. Η Ήρις, 10 Septembrie 1889, p. 3.

13. Σύλλογοι, 14/26 Octombrie 1889, p. 3. Evangelia N. Georgitsoyanni, op. cit., p. 211.

14. Πατρις, 13/25 Ianuarie 1891, p. 2. Evangelia N. Georgitsoyanni, op. cit., p. 211.

15. Evangelia N. Georgitsoyanni, op.cit., p. 211. Pentru binefacerile lui Zerlendis în București vezi Evangelia N. Georgitsoyanni, *Bienfaieteurs grecs de Roumanie*, Relations Greco-Roumaines, Interculturalite et identite nationale, Atena, p. 269.

*Εικ. 3. Ο Ναός της Αθηνάς Νίκης. 427-424 π.Χ. Πρόσοψη.
Fig. 3. Templul Atenei Nikis, 427-424 î.d.Hr. Fațadă.*

εκκλησία, όπως αρχικά είχε προβλεφθεί, αλλά την ανέγερση μιας μικρής εκκλησίας, μέσα στην αυλή του¹⁰, στην οδό Δομνίτζα, αριθ. 10.

Η απόφαση αυτή έσπειρε μεγάλη διχόνοια μέσα στην κοινότητα αλλά, παρά τις αντιδράσεις, ο Έλληνας πρέσβης προχώρησε στην υλοποίηση της απόφασής του πιστεύοντας πως κάθε καθυστέρηση της άμεσης έναρξης των εργασιών θα οδηγούσε στην οριστική ακύρωση της προσφοράς¹¹. Ανέθεσε σ' έναν αρχιτέκτονα να εκπονήσει το σχέδιο του ναού και οργάνωσε τον εορτασμό για τη θεμελίωση στις 10 Σεπτεμβρίου 1889, οπότε έγινε αγιασμός από τον αρχιεπίσκοπο Καλλίστρατο, ο οποίος έθεσε το θεμέλιο λίθο¹².

Οι εργασίες όμως δεν ολοκληρώθηκαν, καθώς ο Δουρούτης πήρε προαγωγή και μετατέθηκε στη Σμύρνη στα τέλη της χρονιάς¹³, ενώ ο νέος πρεσβευτής Μιχαήλ Παπαρρηγόπουλος είχε διαφορετικά σχέδια. Ο Παπαρρηγόπουλος προτιμούσε να προχωρήσει στην ανέγερση μιας μεγάλης εκκλησίας σε κεντρικό σημείο της πόλης που θα ταίριαζε σε μια

10. Σύλλογοι, 21/3 Ιουλίου 1899, σελ. 2-3. Evangelia N. Georgitsoyanni, ό.π., σ. 210.

11. Μ. Α. Δουρούτης, πρέσβης της Ελλάδας προς το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας, Αρ. 1242, 23 Σεπτεμβρίου 1889: Ιστορικό Αρχείο Υπουργείου Εξωτερικών Ελλάδας, Κεντρική Υπηρεσία, φακ. Α', 29 (11), 1902. Evangelia N. Georgitsoyanni, ό.π., σ. 210-211.

12. Η Ίρις, 10 Σεπτεμβρίου 1889, σελ. 3.

13. Σύλλογοι, 14/26 Οκτωβρίου 1889, σελ. 3. Evangelia N. Georgitsoyanni, ό.π., σ. 211.

Εικ. 4. Προσωπογραφία του Παναγή Χαροκόπου, κήτορα του ναού (Ελαιογραφία).

Fig. 4. Buna Vestire din București. Portretul lui Panaghiotis Harokopos, ctitorul bisericii (pictură în ulei).

ar fi avut un stil antic grecesc, ca și templul Thisio din Atena cu peristil din marmură de Pendelic și frontispiciu¹⁸, în timp ce mai târziu a fost ales ca model templul Atenei Nikis de pe Acropole¹⁹ (Fig. 3).

Ctitorul bisericii este Panaghis Harokopos (Fig. 4) care încă din Ianuarie 1898 îi promisesse d-lui I. Alexandropoulos că va ridica biserica pe propria lui cheltuială, păstrându-și anonimatul pentru un an de zile²⁰.

Panaghis A. Harokopos (1835-1911) era urmaș al familiei Harokopos, ce își avea originea în Chefalonia, având ca strămoși pe Spiridon Mavrochefalos și pe fiul său,

Membrii comunității au înființat în 1890-1891 societatea “Buna Vestire” care a numărat 400 de membri și a avut ca scop construirea bisericii¹⁶. Ambasadorul Mihail Paparigopoulos a găsit un loc potrivit pe Bd. Elisabeta, vis-a-vis de cunoscutul loc numit “Grădina cu Cai”. Primarul Pache Protopopescu i-a promis că îi va vinde terenul la un preț foarte bun. Însă, plecarea definitivă a lui Paparigopoulos la St. Petersburg în 1892¹⁷, precum și ruperea relațiilor diplomatice a celor două state, a Greciei și a României datorită afacerii Zappa, a provocat anularea planurilor lui. Inițiativa construirii unei biserici a fost reluată din nou de către secretarul ambasadei Greciei la București, Ioannis P. Alexandropoulos care datorită activității sale pline de succes a fost promovat câțiva ani mai târziu ca reprezentant diplomatic. Grație încercărilor lui s-a cumpărat terenul pentru construirea bisericii, care conform presei

16. Cornelia Papacostea-Danielopolu, *La vie culturelle de la communauté grecque de Bucharest dans la seconde moitié du XIX-e siècle*, Revue des Etudes Sud-Est Europeenes, Nr. 2, București, 1969, p. 320.

17. Σύλλογοι, 23/6 Martie 1892, p. 3.

18. Η Ίουτς, 19 Iunie 1898, p. 2.

19. Η Ίουτς, 24 Noiembrie 1899, p. 2.

20. Telegrama lui I. Alexandropoulos, reprezentant diplomatic al Greciei în România către Ministerul de Externe al Greciei, 7/19 Ianuarie 1898 (nr. 01110/6 Februarie 1889) și 3/15 Februarie 1898 (nr. 01008/4 Februarie 1898): Arhiva Istorică a Ministerului de Externe al Greciei, Serviciul Central, dos. A,B/29, 1904. Evangelia N. Georgitsoyanni, op. cit., p. 212.

Εικ. 5. Ευαγγελισμός της Θεοτόκου Βουκουρεστίου. Νοτιοδυτική όψη.
Fig. 5. Buna Vestire din București. Vedere sud-vestică.

τόσο σημαντική κοινότητα. Ο ίδιος, μάλιστα, στη συνέλευση της κοινότητας που συγκάλεσε στις 12 Δεκεμβρίου 1890, ανακοίνωσε στους παρόντες ότι είχε βρει ως δωρητή έναν Έλληνα τραπεζίτη της Ρουμανίας —, ο οποίος επιθυμούσε να διατηρήσει προς το παρόν την ανωνυμία του και ήθελε να ξεκινήσει την κατασκευή του ναού την επόμενη άνοιξη, όταν θα βελτιωνόταν ο καιρός¹⁴. Σύμφωνα με τα αρχεία του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας, προκύπτει ότι ο δωρητής αυτός ήταν ο τραπεζίτης Χριστόφης Ζερλέντης¹⁵.

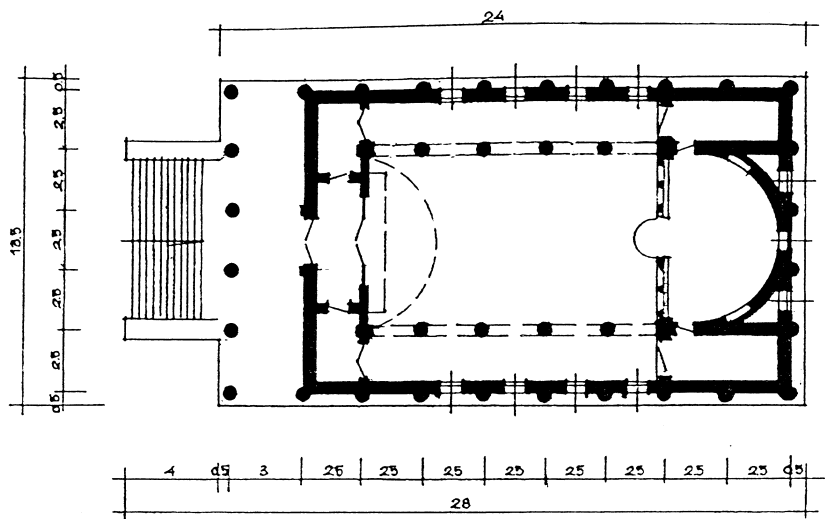
Τα μέλη της κοινότητας ίδρυσαν το 1890-1891 το σύλλογο «Ο Ευαγγελισμός», που αριθμούσε 400 μέλη και είχε ως σκοπό την ανέγερση του ναού¹⁶. Ο πρέσβης Μιχαήλ Παπαρηγόπουλος βρήκε μια κατάλληλη τοποθεσία στη λεωφόρο Ελισάβετ, δίπλα στο χώρο που ήταν γνωστός με την ονομασία Grădina cu Cai (ο Κήπος με τους Ίππους). Ο δήμαρχος Πάκε Πρωτοποπέσκου του υποσχέθηκε πως θα του πουλούσε το οικόπεδο σε καλή τιμή. Η οριστική όμως αναχώρηση του Παπαρηγόπουλου στην Αγία Πετρούπολη το 1892¹⁷, καθώς είχε σημειωθεί ρήξη στις διπλωματικές σχέσεις των δυο κρατών, Ελλάδας

14. Πατρίς, 13/25 Ιανουαρίου 1891, σελ. 2. Evangelia N. Georgitsoyanni, ό.π., σ. 211.

15. Evangelia N. Georgitsoyanni, ό.π., σ. 211. Για τις ευεργεσίες του Ζερλέντη στο Βουκουρέστι βλέπε Evangelia N. Georgitsoyanni, *Bienfaiteurs grecs de Roumanie, Relations Greco-Roumaines, Interculturalite et identite nationale*, Αθήνα, σ. 269.

16. Cornelia Papacostea-Danielopolu, *La vie culturelle de la communaute grecque de Bucharest dans la seconde moitie du XIX-e siecle*, Revue des Etudes Sud-Est Europeenes, Αρ. 2, Βουκουρέστι, 1969, σελ. 320.

17. Σύλλογοι, 23/6 Μαρτίου 1892, σελ. 3.

Εικ. 6. Ευαγγελισμός της Θεοτόκου Βουκουρεστίων. Κάτοψη.
Fig. 6. Buna Vestire din București. Secțiune orizontală.

Gherasim, acesta din urmă luându-și numele de Harokopos (trad. Petrecăreț), fiind un om al petrecerii și veseliei. Denumirea aceasta au păstrat-o și urmașii lui ca nume de familie. Panaghis Harokopos s-a născut în satul Plaghia al regiunii Assos din Chefalonia. Provenea dintr-o familie numeroasă de agricultori. După ce a terminat gimnaziul în Chefalonia a plecat în Atena, unde însă condițiile nu i-au fost foarte favorabile. De aceea, în 1855 a mers în Constantinopol unde a rămas pentru doi ani. Acolo a muncit aproape de un compatriot de-al său și s-a ocupat de transportul mărfurilor cu “șlepurile”. În 1857 a plecat în România, după cum obișnuiau mulți greci și în special chefaloniți, datorită multor mijloace de înmulțire a câștigurilor oferite la vremea aceea de această țară.

La început s-a ocupat cu comerțul de cereale, iar mai târziu cu cultivarea unor terenuri mari pe care le închiria. Prima lui moșie a fost în satul Cioroi Rozești, la 8 kilometri de Călărași, capitala județului Ialomița, care se găsește în apropierea Bucureștiului. Acest loc a constituit reședința lui Harokopos și centrul activității lui, dar cu trecerea timpului a închiriat și alte moșii, printre care și moșia regală de la Segarcea. Regele Carol I de Hohenzollern – Sigmaringen (1866-1914) i-a acordat o deosebită înțelegere lui Panaghis cu care se consulta des în probleme de agricultură, oferindu-i chiar și decorația “Steaua României” pentru multele lui servicii. Datorită aptitudinilor și hărniciei lui, a devenit membru de onoare al tuturor organizațiilor agricole din România.

Panaghis Harokopos a devenit cunoscut în 1899 prin două importante donații ale sale, ridicarea bisericii grecești din București pentru care a fost decorat de către regele Greciei Gheorghios I cu Crucea de Aur a Ordinului Regal al Mântuitorului, la 25 Octombrie 1899 și fondarea unei “Instituții Dotale”, din care se dădea zestre fetelor

και Ρουμανίας, λόγω της υπόθεσης Ζάππα, προκάλεσε την ακύρωση των σχεδίων του. Την πρωτοβουλία ανέγερσης ναού ανέλαβε και πάλι ο γραμματέας της ελληνικής πρεσβείας στο Βουκουρέστι, ο Ιωάννης Π. Αλεξανδρόπουλος, ο οποίος εξαιτίας της επιτυχημένης του δραστηριότητας προβιβάστηκε μετά από λίγα χρόνια σε επιτετραμμένο. Χάρη στις προσπάθειές του αγοράστηκε το οικοπέδο για την ανέγερση του ναού, που σύμφωνα με τον Τύπο, θα είχε αρχαίο ελληνικό ρυθμό, όπως το Θησείο στην Αθήνα με περιστύλιο από πεντελικό μάρμαρο και προμετωπίδα¹⁸, ενώ αργότερα προκρίθηκε ως πρότυπο ο ναός της Αθηνάς Νίκης στην Ακρόπολη¹⁹ (Εικ. 3).

Κτήτορας του ναού ήταν ο Παναγής Χαροκόπος (Εικ. 4), ο οποίος ήδη από τον Ιανουάριο του 1898 είχε υποσχεθεί στον Ι. Αλεξανδρόπουλο ότι θα ανεγείρει την εκκλησία με προσωπική του δαπάνη διατηρώντας για ένα χρόνο την ανωνυμία του²⁰.

Ο Παναγής Αποστόλου Χαροκόπος (1835-1911) ήταν απόγονος της οικογένειας Χαροκόπου, που έχει τις ρίζες της στην Κεφαλονιά με γενάρχη το Σπ. Μαυροκέφαλο και το γιο του Γεράσιμο, ο οποίος έλαβε την παρωνυμία Χαροκόπος, γιατί ήταν άνθρωπος του γλεντιού και της χαράς. Την παρωνυμία αυτή διατήρησαν οι απόγονοι του ως επώνυμο. Ο Παναγής Χαροκόπος γεννήθηκε στο χωριό Πλαγιά της επαρχίας Άσσου της Κεφαλονιάς. Προερχόταν από πολυμελή αγροτική οικογένεια. Αφού τελείωσε το Γυμνάσιο στην Κεφαλονιά έφυγε για την Αθήνα, όπου όμως οι συνθήκες δεν του φάνηκαν ευνοϊκές. Έτσι το 1855 αναχώρησε για την Κωνσταντινούπολη όπου έμεινε για δύο χρόνια. Εκεί δούλεψε κοντά σ' ένα συμπατριώτη του και ασχολήθηκε με μεταφορές εμπορευμάτων με τα «σλέπια». Το 1857 έφυγε για τη Ρουμανία, όπως συνήθιζαν πολλοί και κυρίως οι Κεφαλλονίτες, λόγω των πολλών οικονομικών ευκαιριών που προσέφερε εκείνη την εποχή η χώρα αυτή.

Αρχικά ασχολήθηκε με το εμπόριο σιτηρών και αργότερα με την καλλιέργεια μεγάλων κτημάτων τα οποία νοικίαζε. Το πρώτο κτήμα ήταν στο χωριό Τσοροί-Ροζέτσι, οκτώ χιλιόμετρα από το Καλαράσι, πρωτεύουσα του νομού Γιαλομίτσας, που βρίσκεται κοντά στο Βουκουρέστι. Αυτό το μέρος αποτέλεσε την κύριο τόπο διαμονή του Χαροκόπου και το κέντρο των δραστηριοτήτων του, ενώ με την πάροδο του χρόνου εκμίσθωσε και άλλα κτήματα, μεταξύ αυτών και το βασιλικό κτήμα Σεγάρτσεα. Ο βασιλιάς Κάρολος Α' Hohenzollern Sigmaringen (1866-1914) έδειχνε ιδιαίτερη εύνοια προς τον Παναγή, τον συμβουλευόταν συχνά σε ζητήματα γεωργίας και του είχε απονεμίσει το παράσημο του Ρουμανικού Αστέρου για τις πολλές ευεργεσίες του. Χάρη στις ικανότητες του, και την εργατικότητά του έγινε επίτιμο μέλος όλων των γεωργικών συνδέσμων της Ρουμανίας.

Ο Παναγής Χαροκόπος έγινε γνωστός το 1899 για δυο σημαντικές ευεργεσίες του, την ανέγερση της ελληνικής εκκλησίας του Βουκουρεστίου, για την οποία παρασημοφορήθη-

18. Η Ίρις, 19 Ιουνίου 1898, σελ. 2.

19. Η Ίρις, 24 Νοεμβρίου 1899, σελ. 2.

20. Τηλεγραφήματα του Ι. Αλεξανδρόπουλου, επιτετραμμένου της Ελλάδας στη Ρουμανία προς το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας, 7/19 Ιανουαρίου 1898 (αρ. 01110/6 Φεβρουαρίου 1889) και 3/15 Φεβρουαρίου 1898 (αρ. 01008/4 Φεβρουαρίου 1898): Ιστορικό Αρχείο Υπουργείου Εξωτερικών Ελλάδας, Κεντρική Υπηρεσία, φακ. Α,Β/29, 1904. Evangelia N. Georgitsoyanni, ό.π., σ. 212.

sărace provenite de pe moșiile lui pe care le închiria aproape de Călărași. La sfârșitul aceluiași an Panaghis s-a așezat definitiv în Grecia unde s-a ocupat în special de moșiile lui din Thesalia și cu afaceri bancare. A murit la 8 Octombrie 1911. Cea mai importantă dintre donațiile lui în Grecia se referă la înființarea unei Facultății de Gospodărie Economică în Kalithea (Atena) care purta numele lui și care a fost premergătoare a actualei Universității Harokopos. Universitatea Harokopos este universitate de stat și a fost înființată în anul 1990²¹.

La 25 Martie 1899 comunitatea greacă a participat la Sfânta Liturghie în biserica Stavropoleos. După Tedeumul săvârșit cu ocazia zilei naționale a urmat slujba de sfințire a temeliei bisericii grecești Buna Vestire precum și a palatului ambasadei, pe actualul loc. Slujba de sfințire și punerea pietrei de temelie a fost săvârșită de către arhimandritul ieromonah Nicodim Economou. Prezenți alături de mulțimea de greci, au fost și reprezentantul diplomatic I. Alexandropoulos, primarul C. Robescu, ambasadorul României în Grecia, dl. Ghica, secretarul general al Ministerului de Justiție, dl. Filitti, baronul Chimon Rainec, dr. Gheorghios Miliarsis, secretar locțiitor al ambasadei și preotul român T. Athanasiu.

La temelia bisericii s-a băgat într-un cilindru de cristal un pergament care purta următoarea inscripție (în greacă):

*“ÎN TIMPUL REGELUI GHEORGHIOS I AL GRECIEI /
DOMNIND ÎN ROMÂNIA REGELE CAROL I /
A REPRESENTANTULUI DIPLOMATIC AL GRECIEI I. P. ALEXANDROPOULOS /
ORIGINAR DIN EGHION, /
A PRIMARULUI BUCUREȘTIULUI CONSTANTIN ROBESCU /
CU CHELTUIALA EVLAVIOȘILOR FRAȚI DIN CHEFALONIA, PANAGHIS, IOANNIS,
SPIRIDON, ȘI NICOLAOS A. HAROKOPOS /
ESTE RIDICATĂ ACEASTĂ SFÂNTĂ BISERICĂ A BUNEI VESTIRI /
PIATRA DE TEMELIE S-A AȘEZAT ÎN BUCUREȘTI /
ASTĂZI LA 25 MARTIE 1899. /
REPRESENTANTUL DIPLOMATIC I. P. ALEXANDROPOULOS (semnătura) /
CU BINECUVÂNTĂRILE IEROMONAHULUI NICODIM DIN MACEDONIA, PREOT AL
COMUNITĂȚII GRECEȘTI /”.*²²

Lucrările de construcție a bisericii au început la 25 Noiembrie 1899, când a avut loc și sfințirea pentru începerea lor²³. Proiectul bisericii a fost executat de către arhitectul german A. Lardel care a fost de asemenea și antreprenorul bisericii (Fig. 5)²⁴. Același a

21. Referitor la viața și activitatea lui Panaghis A. Harokopos vezi Ευαγγελία Ν. Γεωργιτσογιάννη, Παναγής Α. Χαροκόπος (1835-1911) Η ζωή και το έργο του, Atena, 2000 și în traducere românească Evangelia N. Georgitsoyanni, Panaghis A. Harokopos (1835-1911) Viața și activitatea lui (trad. Cristina Băcanu), București, 2002.

22. Πατρις, 27/8 Aprilie, 1899, p. 2.

23. Πατρις, 26/7 Noiembrie 1899, p. 3.

24. Πατρις, 27/8 Aprilie 1899, p. 2. Evangelia N. Georgitsoyanni, op. cit., p. 213.

κε από το βασιλιά της Ελλάδας Γεώργιο Α' με το Χρυσό Σταυρό του Βασιλικού Τάγματος του Σωτήρος στις 25 Οκτωβρίου 1899, και για τη δημιουργία του «Προικίου Ιδρύματος», από το οποίο προικίζονταν φτωχά κορίτσια, προερχόμενα από τα κτήματα που ενοικίαζε κοντά στο Καλαράσι. Στα τέλη της ίδιας χρονιάς ο Παναγής εγκαταστάθηκε οριστικά στην Ελλάδα, όπου ασχολήθηκε κυρίως με τα κτήματα του στη Θεσσαλία και με τραπεζιακές δραστηριότητες. Πέθανε στις 8 Οκτωβρίου 1911. Η πιο σημαντική από τις ευεργεσίες του στην Ελλάδα αφορούσε στην ίδρυση της Σχολής Οικιακής Οικονομίας στην Καλλιθέα (Αθήνα) που έφερε το όνομά του και απετέλεσε πρόδρομο του σημερινού Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Το Χαροκοπείο Πανεπιστήμιο είναι δημόσιο Πανεπιστήμιο και ιδρύθηκε το 1990²¹.

Την 25^η Μαρτίου 1899 η ελληνική παροικία παρακολούθησε τη Θεία Λειτουργία στο ναό Σταυρουπόλεως. Μετά τη δοξολογία της εθνικής εορτής ακολούθησε ο αγιασμός και η κατάθεση του θεμελίου λίθου της ελληνικής εκκλησίας του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου καθώς και του Μεγάλου της Πρεσβείας στη σημερινή του θέση. Ο αγιασμός και η κατάθεση του θεμελίου λίθου έγινε από τον αρχιμανδρίτη ιερομόναχο Νικόδημο Οικονόμου. Παρέστη πλήθος Ελλήνων, καθώς επίσης και ο επιτετραμμένος Ι. Αλεξανδρόπουλος, ο δήμαρχος Ρομπέσκου, ο πρέσβης της Ρουμανίας στην Ελλάδα Γκίκας, ο γενικός γραμματέας του Υπουργείου της Δικαιοσύνης Φυλήτης, ο βαρόνος Κίμων Ράινεκ, ο γιατρός Γεώργιος Μηλιαρέσης, ο αναπληρωτής γραμματέας της πρεσβείας και ο Ρουμάνος ιερέας Θ. Αθανασίου.

Κατά τη θεμελίωση της εκκλησίας τοποθέτησαν μια περγαμινή την οποία είχαν κλείσει σε «κρυστάλλινον κύλινδρον» η οποία έφερε την εξής επιγραφή (στα ελληνικά):

«ΕΠΙ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Α' /
ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΟΣ ΕΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ ΚΑΡΟΛΟΥ ΤΟΥ Α' /
ΕΠΙΤΕΤΡΑΜΜΕΝΟΥ ΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Ι. Π. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ /
Αιγιώς /
ΔΗΜΑΡΧΟΥΝΤΟΣ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΡΟΒΕΣΚΟΥ /
ΧΟΡΗΓΟΥΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΚ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ ΕΥΣΕΒΩΝ /
ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΑΝΑΓΗ, ΙΩΑΝΝΟΥ, ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΚΑΙ ΝΙΚΟΛΑΟΥ /
ΤΟΥ Α. ΧΑΡΟΚΟΠΟΥ /
ΟΔΕ ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΕΓΕΙΡΕΤΑΙ /
ΘΕΜΕΛΙΟΝ ΔΙΘΟΝ ΚΑΤΑΤΙΘΗΜΙ ΕΝ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΩ /
ΣΗΜΕΡΟΝ ΤΗ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1899 /

Τ.Σ.

Ο επιτετραμμένος

(υπ.) Ι. Π. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ, ΙΕΡΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΡΟΙΚΙΑΣ
ΕΥΛΟΓΟΥΝΤΟΣ /»²².

21. Σχετικά με τη ζωή και τη δράση του Παναγή Α. Χαροκόπου βλ. Ευαγγελία Ν. Γεωργιτσογιάννη, Παναγής Α. Χαροκόπος (1835-1911) Η ζωή και το έργο του, Αθήνα, 2000 και σε ρουμανική μετάφραση Evangelhia N. Georgitsoyanni, Panaghis A. Harokopos (1835-1911) Viața și activitatea lui (μετ. Cristina Băcanu), Βουκουρέστι, 2002.

22. Πατρίς, 27/8 Απριλίου 1899, σελ. 2.